

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2024/712, 2024/1026
Toplantı Tarihi/Sayısı : 22.8.2024/44
Karar Numarası : 2024/807
Başvuran : S. K.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : İzmir 2 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın, savunması alınmadan disiplin cezası verildiği ve infaz hakimliğine yazdığı dilekçenin gönderilmediği iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçelerinde özetle;

a. 29/7/2023 tarihinde meydana gelen olayla ilgili olarak hakkında disiplin soruşturması başlatıldığını ve olayla ilgili savunmasını 3 gün içerisinde sunması konusundaki tebligatın 4/8/2023 tarihinde yapıldığını,

b. Yazılı savunmasını 7/8/2023 tarihinde ... sicil numaralı memura teslim etmesine rağmen İzmir 2 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü Disiplin Kurulu Başkanlığının 17/8/2023 tarihli ve 2023/... sayılı kararıyla "savunma sunmadığı" belirtilerek hakkında disiplin cezası verildiğini,

c. Karşıyaka İnfaz Hakimliğine karşı yazdığı dilekçesini 23/8/2023 tarihinde ... sicil numaralı memura teslim etmesine rağmen dilekçesinin ilgili makama iletilmediğini,

ç. Karşıyaka 2. İnfaz Hakimliğinin 2024/... sayılı yazısıyla, başvuru konusu dilekçelerin Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP) sisteminde bulunmadığının muhatap Kuruma bildirildiğini, iddia etmektedir.

3. İzmir 2 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın 29/7/2023 tarihinde sarf ettiği sözler hakkında disiplin soruşturması başlatıldığını, olayla ilgili savunmasını 3 gün içinde sunması hususunun 4/8/2023 tarihinde başvurana yazılı ve sözlü olarak tebliğ edildiğini ve başvuranın yazılı veya sözlü savunma sunmadığını,

b. İzmir 2 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü Disiplin Kurulu Başkanlığının 17/8/2023 tarihli ve 2023/... sayılı kararıyla başvurana "1 Ay Süre İle Ücret Karşılığı Çalışılan İşten Yoksun Bırakma" disiplin cezası verildiğini ve kararın başvurana 18/8/2023 tarihinde tebliğ edildiğini,

c. Başvuranın söz konusu karara karşı şikâyet yoluna başvurmaması sebebiyle disiplin cezasının 3/9/2023 tarihinde kesinleştiğini,

ç. Başvuran her ne kadar itiraz etmemiş olsa da 25/12/2023 tarihli dilekçesinin bahsi geçen disiplin

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

cezasına itiraz mahiyetinde olduğu değerlendirilerek dilekçesinin 26/12/2023 tarihinde Karşıyaka İnfaz Hakimliğine gönderildiğini,

d. Karşıyaka 1. İnfaz Hakimliğinin başvuranın şikâyetini reddettiğini ve infaz hakimliği kararının Karşıyaka 1. Ağır Ceza Mahkemesinin kararıyla kesinleştiğini,

e. Başvuranın muhatap Kurumu sık sık şikâyet ettiğini, başvuranın Kurumu şikâyet ettiği dilekçelerinin dahi ilgili makamlara gönderildiğini bu nedenle savunma beyanının kasten dosyaya dahil edilmediği iddiasının hayatın olağan akışına aykırı olduğunu, başvuranın iddialarının somut delili olmayan iddialar olduğunu ve Kurum personelinin bir kusur ve ihmalinin bulunmadığını,

ifade etmiştir.

4. Başvuran muhatap Kurumun cevabi yazısı kendisine iletilmesine rağmen Kurumumuza yazılı görüş sunmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbi deneylere tabi tutulamaz. Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz. (...)"

6. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendi şöyledir:

"Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek."

7. 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Ön inceleme yapılması*" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasının ilgili bölümü şöyledir:

"Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; ... yönlerinden incelenir.

a) *Kurumun görev alanına girip girmediği,"*

9. 24/1/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Karar türleri*" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir:

"(1) Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

10. Mezkûr Yönetmelik'in "*Gerekçeli kabul edilmezlik kararı*" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup

bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

11. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

12. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda başvuranın iddia ve talepleri, konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

13. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM)'e göre, mahpuslar Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) kapsamında kalan temel hak ve hürriyetlerin tamamına kural olarak sahiptir (AİHM, *Hirst/Birleşik Krallık*, B. No: 74025/01, 6/10/2005).

14. AİHM, Sözleşme'nin 3'üncü maddesinin demokratik toplumların en temel değerlerinden birini kapsadığını belirtmektedir. En zor koşullarda bile Sözleşme, işkenceyi ve insanlık dışı veya aşağılayıcı muamele veya cezayı kesin ifadelerle yasaklamaktadır. Sözleşme'nin 3'üncü maddesi istisnalara ilişkin bir hüküm getirmez ve 15'inci maddesinin ikinci paragrafı uyarınca, kişinin yaşamını tehdit eden acil bir durum söz konusu olduğunda bile bu maddeden herhangi bir sapmaya izin verilmez (AİHM, *Selmouni/Fransa* [BD], B. No: 25803/94, 28/7/1999, para. 95; AİHM, *Assenov ve diğerleri/Bulgaristan*, B. No: 24760/94, 28/10/1998, para. 93).

15. Başvuran; 29/7/2023 tarihinde meydana gelen olayla ilgili olarak hakkında disiplin soruşturması başlatıldığını ve olayla ilgili savunmasını 3 gün içerisinde sunması konusundaki tebligatın 4/8/2023 tarihinde yapıldığını, yazılı savunmasını 7/8/2023 tarihinde infaz ve koruma memuruna teslim etmesine rağmen İzmir 2 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü Disiplin Kurulu Başkanlığının 17/8/2023 tarihli ve 2023/... sayılı kararıyla "savunma sunmadığı" belirtilerek hakkında disiplin cezası verildiğini ve Karşıyaka İnfaz Hakimliğine yazdığı şikâyet dilekçesini 23/8/2023 tarihinde infaz ve koruma memuruna teslim etmesine rağmen dilekçesinin ilgili makama iletilmediğini iddia etmektedir.

16. AİHS'nin "*Adil yargılanma hakkı*" başlıklı 6'nıncı maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(1) Herkes davasının, medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili uyuşmazlıklar ya da cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamaların esası konusunda karar verecek olan, yasayla kurulmuş, bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından, kamuya açık olarak ve makul bir süre içinde görülmesini isteme hakkına sahiptir. Karar alenî olarak verilir...

(...)

(3) Bir suç ile itham edilen herkes aşağıdaki asgari haklara sahiptir:

a) Kendisine karşı yöneltilen suçlamanın niteliği ve sebebinden en kısa sürede, anladığı bir dilde

ve ayrıntılı olarak haberdar edilmek;

b) Savunmasını hazırlamak için gerekli zaman ve kolaylıklara sahip olmak;

c) Kendisini bizzat savunmak veya seçeceği bir müdafinin yardımından yararlanmak; eğer avukat tutmak için gerekli maddî olanaklardan yoksun ise ve adaletin yerine gelmesi için gerekli görüldüğünde, resen atanacak bir avukatın yardımından ücretsiz olarak yararlanabilmek..."

17. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Üye Devletlere Avrupa Cezaevi Kuralları Hakkında REC (2006) 2 Sayılı Tavsiye Kararlarının disiplin suçu işlediği öne sürülen mahpuslara dair 59'uncu maddesi şöyledir:

"a. Kendilerine isnat edilen suçlamaların mahiyeti hakkında anlayacakları bir dilde ve ayrıntılı olarak bilgilendirilmelidir;

b. Savunmalarını hazırlayabilmeleri için yeterli zaman ve imkanlara sahip olmalıdırlar;

c. Savunmalarını bizzat kendilerinin yapmasına ya da adaletin yararı bunu gerektiriyorsa hukuki bir yardım olarak yapmalarına izin verilmelidir;

d. Tanık dinlenmesini istemelerine ve onları dinlemelerine, ya da kendileri adına dinlenmelerine izin verilmelidir;

e. Soruşturma esnasında kullanılan dili anlayamıyor veya konuşamıyorsa bir çevirmenin yardımından ücretsiz olarak yararlanmalıdır."

18. Ceza infaz kurumunda verilen disiplin cezalarının bir hak mahrumiyeti yaratması durumunda disiplin cezaları da AİHS'nin 6'ncı maddesinin cezai boyutunun kapsamında değerlendirilebilecektir. AİHM; AİHS'nin 6'ncı maddesi kapsamında değerlendirmelerde bulunduğu bir kararında, disiplin suçlarıyla itham edilen mahpusların kendilerini bizzat veya avukatları aracılığıyla savunmalarına izin verilmesi gerektiğini öne süren Avrupa Cezaevi Kuralları'nın 59'uncu maddesinin (c) bendine atıfta bulunmuştur (AİHM, *Gülmez/Türkiye*, B. No: 16330/02, 20/5/2008, para. 31).

19. Ceza infaz kurumunda bulunan kişilere uygulanan disiplin cezalarının AİHS'nin "*İşkence yasağı*" başlıklı 3'üncü maddesi kapsamında değerlendirilebilmesi için disiplin cezalarının kişiyi yıldırım için art arda verilmesi ve cezaların tesirinin asgari eşiği aşması gerekmektedir (AİHM, *Schmidt ve Smigol/Estonya*, B. No: 3501/20, 28/2/2024). Başvuranın iddiası tek bir disiplin cezasında savunmasının alınmamasına ilişkin olup mezkûr iddianın AİHS'nin "*Adil yargılanma hakkı*" başlıklı 6'ncı maddesi kapsamında ele alınabileceği kanaatine varılmıştır.

20. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu alanlar dışında genel insan hakları ihlali iddiaları kapsamında Kuruma başvuru inceleme yetkisi verilmemiştir. Dolayısıyla, başvurunun salt alıkonulma yerinden yapılmış olması ulusal önleme mekanizması görevi kapsamında incelenmesi için yeterli bulunmamaktadır.

21. Başvuranın adil yargılanma hakkı kapsamında değerlendirilebilecek olan iddiası yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ve içtihatlarla birlikte ele alındığında; Kurumun ulusal önleme mekanizması görevi alanına girmediği değerlendirilen başvurunun Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 67'nci maddesi uyarınca kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

22/8/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Aışan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Üye